

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

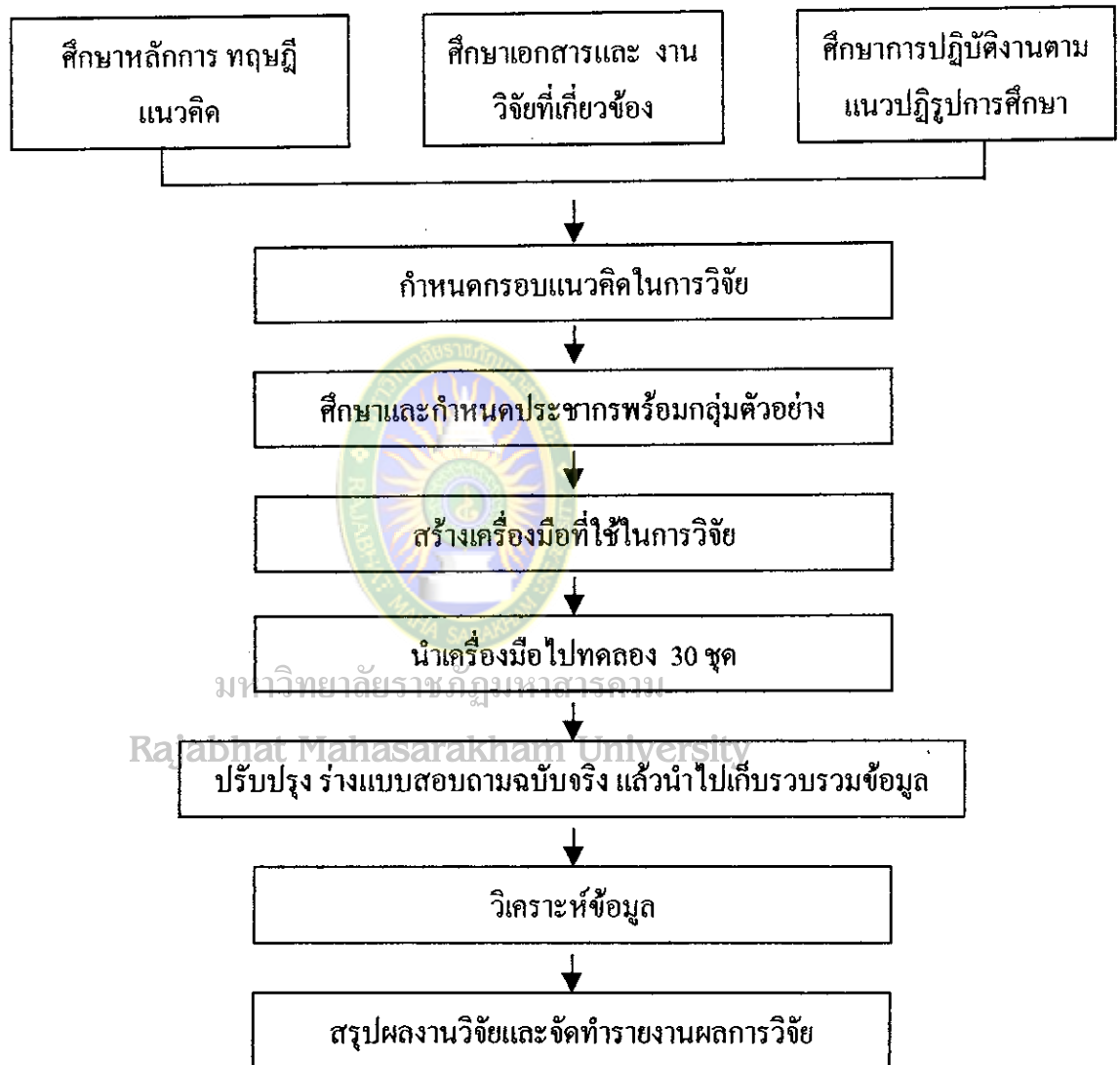
1. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดจากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปแนวคิด
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ศึกษาและกำหนดประชากรพร้อมกลุ่มตัวอย่าง
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา พร้อมเสนอแนะ ปรับปรุง แก้ไข
5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) ที่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง 0.27-0.77 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (รายละเอียดอยู่ภาคผนวก ข)
6. นำผลจากข้อ 5 มาปรับปรุง และร่างแบบสอบถามฉบับจริง นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

8. สรุปผลงานวิจัยและจัดทำรายงานผลการวิจัย

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 ทั้งหมดจำนวน 201 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 24 คน และครูผู้สอนจำนวน 177 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตาราง (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีสุ่มหลายขั้นตอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 39-41) ได้ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 23 คน และครูผู้สอน 122 คนรวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 145 คน

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งกลุ่มจากผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน (Cluster random sampling) เอาทุกโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน แล้วคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละ โรงเรียนจากประชากร โดยเทียบสัดส่วนกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามจำนวน 145 คน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างในผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนตามจำนวนที่คำนวณได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ดังปรากฏในตารางที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย

โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอปากคาด	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูผู้สอน		กลุ่ม ตัวอย่างทั้ง สิ้น
	ประ ชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประ ชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	
1. โรงเรียนอนุบาลปากคาด	3	2	35	24	26
2. โรงเรียนบ้านห้วยไม้ซอด	1	1	12	9	10
3. โรงเรียนบ้านห้วยก้านเหลือง	1	1	9	6	7
4. โรงเรียนบ้านค้าย	1	1	5	3	4
5. โรงเรียนบ้านนาแก้ง	2	2	16	11	13
6. โรงเรียนบ้านหนองบัว	1	1	5	3	4
7. โรงเรียนบ้านไร่	1	1	9	6	7
8. โรงเรียนบ้านโนนเสถียร	1	1	7	5	6
9. โรงเรียนบ้านนาแดง	2	2	8	6	8
10. โรงเรียนบ้านพรสวรรค์	1	1	4	3	4
11. โรงเรียนบ้านโสกบง	1	1	7	5	6
12. โรงเรียนบ้านคาลบังบด	1	1	8	6	7
13. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองของวิทยา	2	2	9	6	8
14. โรงเรียนสมาคมสื่อมวลชนสมัครเล่น และคารา	1	1	10	7	8
15. โรงเรียนสิริภัทรวิทยา	1	1	10	7	8
16. โรงเรียนบ้านสมสนุก	2	2	9	6	8
17. โรงเรียนบ้านศรีสว่าง	1	1	3	2	3
18. โรงเรียนบ้านบะยาว	1	1	11	7	8
รวม	24	23	177	122	145

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงาน ตามโครงสร้างแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงมาจาก ตัวอย่างแบบสอบถามเป็นแบบคำถามให้เลือกตอบ (Multiple choice question) (นิวัติ สุวรรณชัยรบ. 2543 : 112-120) ครอบคลุมกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้านคือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูป หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบทุกข้อ ในแต่ละข้อให้เลือกตอบในช่องแสดง ความคิดเห็นในการที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนได้ปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องทางขวามือตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยกำหนดค่าของคะแนนดังนี้

ถ้าท่านเห็นด้วย	มากที่สุด	ก็ให้คะแนน 5
ถ้าท่านเห็นด้วย	มาก	ก็ให้คะแนน 4
ถ้าท่านเห็นด้วย	ปานกลาง	ก็ให้คะแนน 3
ถ้าท่านเห็นด้วย	น้อย	ก็ให้คะแนน 2
ถ้าท่านเห็นด้วย	น้อยที่สุด	ก็ให้คะแนน 1

วิธีสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา รายงานการประชุมสัมมนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักและวิธีการสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดขอบข่ายข้อคำถามที่จะสร้าง โดยยึดตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ตามโครงสร้างแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนคำถามของเครื่องมือจำแนกความหมาย และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

กรอบแนวคิด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	จำนวนข้อ	หมายเหตุ
ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา	ผู้บริหารและครูผู้สอน	แบบสอบถาม	17	
ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา	ผู้บริหารและครูผู้สอน	แบบสอบถาม	14	
ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูผู้สอน	แบบสอบถาม	20	
ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา	ผู้บริหารและครูผู้สอน	แบบสอบถาม	14	
รวม	ผู้บริหารและครูผู้สอน	แบบสอบถาม	65	

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของข้อคำถาม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้เชี่ยวชาญ คือ

5.1 อาจารย์ฉัตรชัย เชนจุติกุล ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตรวจสอบด้านภาษาและความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

5.2 อาจารย์พวงทอง ภัคดีไทย กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมของข้อคำถาม

5.3 อาจารย์ศุ์ จงรักษ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลทางการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โขพิสัย จังหวัดหนองคาย ตรวจสอบด้านสถิติ

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจพิจารณา

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู

ผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม และได้ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยหาค่าอำนาจจำแนก รายชื่ออยู่ระหว่าง 0.27-0.77 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข)

8. พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอรับหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ไปถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำส่งแบบสอบถาม ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยนัดวันเวลาเพื่อขอแบบสอบถามคืน
3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย หากแบบสอบถามใดไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะติดตามและรวบรวมด้วยตนเอง
4. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 145 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่รวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ แปลผลข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

4.51 – 5.00	หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
-------------	---

- 3.51 – 4.50   หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50   หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50   หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50   หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและครูสายผู้สอน โดยใช้สถิติ t -test

3.1 การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามจุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ตาราง และการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม
  - 1.1 ค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
  - 1.2 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบารค
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้
  - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
  - 2.4 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

(Independent t -test)